

การปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัดโรคหลอดเลือดแดงใหญ่ในช่องท้องโป่งพอง

หลอดเลือดแดงใหญ่ในช่องท้องโป่งพอง

โรคหลอดเลือดแดงใหญ่ในช่องท้องโป่งพองคือภาวะหลอดเลือดที่อยู่ในช่องท้องขยายใหญ่หรือโป่งพองขึ้นมากกว่าปกติคือมากกว่า 1.5 เท่าของปกติ

เกิดจากผนังหลอดเลือดแข็งตัวและขาดความยืดหยุ่นสาเหตุ

1. ความเสื่อมของผนังหลอดเลือดแดง
2. การติดเชื้อของหลอดเลือดแดง

อาการ

มักจะไม่มีอาการนำมาก่อน เพียงตรวจพบโดยบังเอิญจากการตรวจอัลตราซาวด์ หรือคลำพบก้อนเด่นในท้อง บางครั้งอาจมีอาการปวดท้องเฉียบพลันปวดร้าวไปหลัง ก้นกบ ขาหนีบ หรือลูกอ๊อดทะ หน้ามืดหมดสติ ถ้ามีอาการดังกล่าวแสดงว่าอาจมีการแตกเกิดขึ้น

การรักษา

ผู้ที่มีหลอดเลือดแดงใหญ่โป่งพองไม่เกิน 5 ซม. ยังไม่ต้องผ่าตัด แต่ต้องมาพบแพทย์ตามนัดและตรวจอัลตราซาวด์ เป็นระยะตามคำแนะนำของแพทย์ร่วมกับควบคุมปัจจัยเสี่ยงได้แก่ ความดันโลหิตสูง ไขมันในเส้นเลือด โรคอ้วน และงดสูบบุหรี่

การผ่าตัดมี 2 ชนิดคือ

1. การผ่าตัดใหญ่ เป็นการผ่าตัดผ่านทางช่องท้องหรือช่องอก ขึ้นกับตำแหน่งพยาธิสภาพของ

หลอดเลือดแล้วใส่หลอดเลือดเทียมทดแทน

2. การผ่าตัดแบบเล็ก คือ การผ่าตัดสอดใส่หลอดเลือดเทียม ผ่านทางหลอดเลือดแดงที่ขาหนีบทั้ง 2 ข้างเพื่อสอดหลอดเลือดเทียมเข้าไปใส่แทนที่หลอดเลือดแดงใหญ่ที่โป่งพองในช่องท้อง

การเตรียมความพร้อมก่อนผ่าตัด

1. ผู้ป่วยจะได้รับการประเมินโดยการซักประวัติการตรวจร่างกาย และ การคลำชีพจรส่วนปลาย

2. การตรวจพิเศษที่เหมาะสม เช่น การเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลพยาธิสภาพของหลอดเลือดแดงส่วนที่โป่งพอง

3. การตรวจเลือดเพื่อประเมินความพร้อมของร่างกายก่อนผ่าตัด

4. การเตรียมเลือดและส่วนประกอบของเลือด

5. การประเมินระบบไหลเวียนเลือดอาจได้รับน้ำเกลือเข้าไปในระบบการไหลเวียนเลือดให้เพียงพอต่อร่างกายเพื่อนำเลือดและออกซิเจนไปเลี้ยงอวัยวะที่สำคัญ เช่น หัวใจ สมอง ไต

6. การเตรียมทำความสะอาดบริเวณที่จะทำผ่าตัด โดยทั่วไปจะทำความสะอาดตั้งแต่ ระดับอก ช่องท้อง บริเวณต้นขาทั้ง 2 ข้าง

การปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด

1. พักผ่อนบนเตียง ห้ามคลำหรือกดบริเวณที่มีหลอดเลือดแดงใหญ่โป่งพองเพราะจะทำให้ก้อนแตกได้

2. หลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้เกิดความเครียด

3. ระวังไม่ให้ท้องผูก ไม่เบ่งถ่ายปัสสาวะหรืออุจจาระที่รุนแรง

4. ดูดไตรโพร(ชุดบริหารปอด) เพื่อบริหารปอดอย่างมีประสิทธิภาพก่อนการผ่าตัดและเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน เช่น อาการปอดติดเชื้อ หรือปอดแฟบหลังผ่าตัด

วิธีปฏิบัติ

- 4.1 นิ่งในท่าที่สบาย หยิบไตรโพรอยู่ในระดับไหล่
- 4.2 สูดลมหายใจเข้า – ออกลึก ๆ 5 ครั้งแล้วสูดเพื่อให้ลูกบอลลอยตัวครั้งละ 1 ลูกจนครบ 3 ลูก (ซึ่งเท่ากับความจุของปอด)ปฏิบัติ 100 ครั้ง/วัน

- 4.3 เมื่อลูกบอลลอยขึ้นแล้ว หยุดสูดแล้วผ่อนลมหายใจออกให้สุด

- 4.4 ควรบริหารปอดทั้งก่อนและหลังผ่าตัด

5. การฝึกการไออย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้ขับเสมหะออกจากหลอดลมและปอด การคั่งค้างของเสมหะจะทำให้ปอดแฟบและอักเสบ

วิธีปฏิบัติ

- 5.1 ควรอยู่ในท่านั่งโน้มตัวไปข้างหน้า หรือครึ่งนั่งครึ่งนอน

- 5.2 หายใจเข้าออกลึก ๆ ประมาณ 4-5 ครั้ง หายใจเข้าเต็มที่ กลั้นไว้แล้วหายใจออกพร้อมกับไอออกมาแรง ๆ ขณะไอใช้มือประคองแผลผ่าตัด เพื่อบรรเทาอาการเจ็บแผล

6. ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดชนิดผ่าตัดใหญ่เปิด

ช่องท้อง หลังผ่าตัดอาจจะยังมีท่อช่วยหายใจคาอยู่และต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ วัสดุญาติแพทย์จะนำท่อออก เมื่อท่านหายใจได้เพียงพอ ถ้ามีอาการเจ็บแผลผ่าตัดให้แจ้งพยาบาลทราบเพื่อขอยาแก้ปวดที่เหมาะสม

การปฏิบัติตัวหลังผ่าตัด

1. หลังผ่าตัด วันแรกควรรนอนพักบนเตียง

1.1 ควรออกกำลังกายโดยการหายใจเข้าเต็มที่ช้า ๆ และหายใจออกยาว ๆ

1.2 ออกกำลังกายทั้ง 2 ข้างโดยการกระดกปลายเท้าขึ้น-ลง หมุนข้อเท้าเพื่อเพิ่มการไหลเวียนของเลือด

1.3 พลิกตะแคงตัวซ้าย-ขวา แต่ไม่ควรอ สะโพกมากกว่า 90 องศา

2. นั่งข้างเตียง และลุกเดินโดยเร็วเพื่อฟื้นฟูร่างกายสู่สภาพปกติ

3. ดูดไตรโพรวันละ อย่างน้อย 100 ครั้ง ถ้ามีเสมหะควรไออย่างมีประสิทธิภาพให้เสมหะออกมา

4. งดท่อหุ้มแพมเพิสและห้ามวางสายสวนปัสสาวะพาดผ่านบริเวณแผลผ่าตัดที่ขาหนีบ เพราะอาจทำให้อุจจาระหรือปัสสาวะมาปนเปื้อนบริเวณแผลผ่าตัดอันอาจก่อให้เกิดติดเชื้อได้

5. แจ้งพยาบาลทันทีเมื่อระดับคะแนนปวดแผลมากกว่า 3 หรือปวดขาหลังผ่าตัด

การปฏิบัติตัวเมื่อกลับบ้าน

1. แผลผ่าตัดที่ตัดใหม่แล้วดี หลังอาบน้ำซับให้แห้งด้วยผ้าสะอาดถ้าแผลบวมแดงให้รีบมาพบแพทย์

2. ถ้าปวดแผลรับประทานยาแก้ปวดตามแพทย์สั่ง

3. รับประทานยาตามแพทย์สั่งอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง เช่น ยาต้านเกร็ดเลือด ยาลดความดันโลหิต ยาลดระดับไขมันในเลือด

4. รับประทานอาหารครบทุกประเภท เช่น เนื้อสัตว์ นม ไข่ ผักและผลไม้

5. ควบคุมระดับความดันโลหิต ไขมันในเส้นเลือด และน้ำหนักให้เหมาะสม งดดื่มสุรา งดสูบบุหรี่

6. ควรเริ่มทำงานที่ไม่ใช้แรงมากเช่น กวาดบ้านการออกกำลังกายที่ดีที่สุดคือการเดิน

7. มาตรวจตามนัด รักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนหรือการเกิดซ้ำของโรค

จัดทำโดย นางวีลดา พันจันทร์ และคณะ

งานการพยาบาล ศัลยศาสตร์และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์

ที่ปรึกษา ผศ.นพ. คามิน ชินศักดิ์ชัย อ.นพ.เกียรติศักดิ์ หงษ์คู่

นางสาวสุรินทร์ ทองยิ้ม

สนับสนุนการพิมพ์โดย

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน 500 ฉบับ

ปี พ.ศ. 2557

รหัสหน่วยงาน NS 07210015762

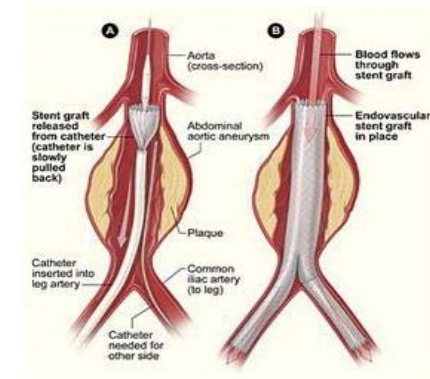
สงวนลิขสิทธิ์โดย พรบ.การพิมพ์ 2537

การปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด

โรคหลอดเลือดแดงใหญ่

ในช่องท้องโป่งพอง

ที่มา: www.daviddarling.info

โครงการสอนสุขศึกษาในหอผู้ป่วย
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช

SIP1 NS1003157